

Apie viešuosius pirkimus mūsų šalyje nuolat kalbama žiniasklaidoje, apie juos girdime ir iš pažįstamų, deja, dažnai ne iš gerosios pusės. Skaitome apie įvairius viešuosius pirkimus – perkami automobiliai, įranga, tiesiami keliai, rengiamos statybos, tačiau bene visuomet minimos problemos, piktnaudžiavimo atvejai, neteisingos konkursų sąlygos ir į balą išmesti milijonai. O kaip yra iš tikrųjų? Kokie tie viešieji pirkimai Lietuvoje?

Viešieji pirkimai Lietuvoje. Kas tai?

Apie tai ŽALGIRO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO JUDEJIMO apskritojo stalo diskusijoje pakalbėti susirinko verslininkas ir ekonomikos mokslų daktaras Antanas BOSAS. Ūkio ministerijos Įmonių teisės ir privatizavimo departamento direktorė Audronė RAILAITĖ, Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos generalinis direktorius Danas ARLAUSKAS. Seimo narys, socialdemokratų partijos pirmininkas Algirdas BUTKEVICIUS ir žalgirietis Gediminas JAKAVONIS.

G.JAKAVONIS: Kaip jūs įvertintumėte, kas yra viešieji pirkimai, ar jie skaidrūs? Ar iš tikrųjų jie vieši?

A.BOSAS: Pirmiausia tai tik pavadinimas, kad jie vieši. Panaanalizavus nemažai konkursų, kuriuose ir pačiam tenka dalyvauti, domintis jų sąlygomis, plika akimi matyti, kad konkursai rengiami konkrečioms pirkėjams. Jų sąlygos eliminuojami konkurencingumas, kainos, kokybės rodikliai. Pirkimų konsignacijų valdytojų yra labai daug - pradėdant ministerijomis ir baigiant savivaldybėmis, departamentais. Pateikisiu pavyzdį iš statybų verslo. Yra išduotas leidimas atlikti bendrus statybos darbus ir leidimas statyti sudėtingus statinius. Konkurso sąlygose įrašyta, kad ne mažiau kaip du objektai turi būti visuomeninio naudojimo, jų sąmatinė vertė ne mažesnę kaip 35 milijonai. Aiškiai matyti, kad tai kažkam parengta. Jeigu aš turiu licenciją statyti sudėtingus statinius, tai, statydamas gyvenamuosius pastatus po trisdešimt aukštų, sugebėsiu pastatyti tokią dėžutę kaip sporto arena. Palyginti su daugiaaukščiu pastatu, tai labai nesudėtingas statinys. Taigi lyg ir pagal įstatymus. Būna prirašyta, kad įmonė, kuri dalyvauja konkurse, negali turėti kreditų. Yra įmonių, kurios neturi kreditų, kurios lizingo būdu neišpirko kokios nors technikos ar technologijų. Tokių dalykių esama beveik kiekviename konkurse. Tik tą lašą jūroje pamatome paviešintą. Pavyzdžiui, Sveikatos apsaugos ministerija pirkė greitosios pagalbos automobilius su įdiegta įranga. Specialistai pasakė, kad per mokėtą daugiau nei 35 procentais. Pasakė, visi nurijo tą pilulę ir toliau viskas gerai. Šiandien savo partinius interesus sprendžia kas tik gali. Tai varo į nevilgt verslininkus, kurie normaliai dalyvauja konkurse. Šiandien iš konkurso eliminuoti savarankiški

subjektai, kurie ekonominio pakilimo laikotarpiu nedalyvavo viešuosiuose pirkimuose. Buvo stiprūs, vykdė savarankiškus projektus, rado savo finansavimus. Jie eliminuoti, nes nestatė visuomeninių pastatų, arba nestatė tokiomis sąlygomis, kokios buvo.

G.JAKAVONIS: Gerbiama Audrone, situacija labai įdomi. Į šią diskusiją norėjome pasikviesti Viešųjų pirkimų tarnybos direktorių gerbiama Plytniką. Jis atsisakė dalyvauti. Jeigu gerai suprastau, ponas Žylius neleidė, nes jis patis kalbės. Ponas Žylius šiandien atsakė ir atsuntė jus. Nesinorėtų, kad visos šios problemos jus užgrūtintų, bet pamėginokite paneigti arba patvirtinti Antano žodžius.

A.RAILAITĖ: Galėčiau atsakyti kaip departamento vadovė, atsakinga už viešųjų pirkimų politikos formavimo pagrindinius aspektus. Viešieji pirkimai vyksta, jų mastai yra dideli. Už jų įgyvendinimą atsakinga Viešųjų pirkimų tarnyba. Ir iš žiniasklaidos matome, kad Viešųjų pirkimų tarnyba, ypač dabar, tapo labai aktyvi, kontroliuodama viešuosius pirkimus, nes tai ir yra jos funkcija. Ūkio ministeriją taip pat pasiekia įvairių probleminių klausimų. Mes mėginame juos spręsti, susitardami su liudytojais, žūrimė, kaip tobulinti teisinį reguliavimą. Į pono A.Boso pateiktus pavyzdžius galėčiau atsakyti, kad vis dėlto įstatymas ne ypač galėtų kiekvieną perkanciją organizaciją koku nors būdu reguliuoti. Nes poreikių ir pirkimų yra labai įvairių, prekių, paslaugų taip pat yra įvairiausių. Dėl to pati perkancioji organizacija, prisiimdama visą atsakomybę, turi nusistatyti sąlygas, kuriomis ji perka kokį darbą, paslaugą ar prekę. Pačios perkanciosios organizacijos turi būti atsakingos už sukurtas sąlygas.

A.BOSAS: Ar tada mechanizmas iš viso egzistuoja? Kiek yra sustabdyta jau paskelbtų sąlygų, kurios, plika akimi matyti, yra kažkam parengtos? Kiek jau tokių sąlygų sustabdyta ir liepta daryti naujas? Arba kiek konkursų sustabdyta, kur matosi, kad konkursas irgi kažkam parengtas?

A.RAILAITĖ: Turi atsakyti tarnyba, aš nesu informuota.

A.BOSAS: Mes negirdime. Sąlygas matome faktiškai kiekvienam konkursui.

G.JAKAVONIS: Gerbiamas Danai, jūs, atstovaudamas visai

Verslo darbdavių konfederacijai, turbūt turite daugiau informacijos. Darbdavių konfederacija jungia daug verslininkų, Mato šią problemą, turi daugiau informacijos. Ar čia ji neegzistuoja?

D.ARLAUSKAS: Kaip ir Antanas, aš turiu asmeninės patirties vykdamas viešuosius pirkimus. Ir iš savo asmeninės patirties galiu paaiškinti, kokia dabartinė situacija. Jeigu kalbėsime apie bendrą foną, susijusį su viešaisiais pirkimais, turėsime pasakyti, kad didesnė dalis verslininkų teigia, jog fonas gerėja. Ypač mažesnis savivaldybėse. Priešasčių gali būti įvairių: didelis nedarbas, žmonės brangina savo darbo vietas. Ir tie, kurie susiję su viešaisiais pirkimais, kiek man referavo mano nariai, kurie vienaip ar kitaip yra sudarę sutartis, sako, kad situacija gerėja. Bet yra tokių savivaldybių - pvz., Trakų ir ypač Šiaulių, kurios, galima sakyti, net į kalbas nesileidžia. Verslininkai nuogaustauja, kad ten pirkimo sąlygos ir kvalifikaciniai reikalavimai yra labai keisti. Taip pat yra daug savivaldybių, kuriose didelė netvarka. Bet bendras fonas iš tikrųjų yra neblogas. Kadangi tie pirkimai, kuriuos vykdo Centrinė projektų valdymo agentūra, yra visokios kanceliarinės prekės, užsakomos centralizuotai, tai iš tikrųjų vyksta informavimas elektroninėje erdvėje. Bet noriu išskirti kitus dalykus. Smulkiojo verslo teigiama, kad turi būti sudarytos geresnės sąlygos mažoms įmonėms dalyvauti viešuosiuose pirkimuose. Absoluti dauguma ir dabar vykdo tuos viešuosius pirkimus. Pas mus beveik nėra didelių, jeigu lyginsime su Europos Sąjunga. Bet jeigu lyginsime pagal santykinį įmonių dydį, mažųjų įmonių svoris viešuosiuose pirkimuose yra labai mažas. Mes tarsi pažeidžiame verslo aktą. Ministerija neturi informacijos pagal regionus, pagal įmonių dydį, koks yra priklausomai nuo įmonių dydžio, yra jų dalyvavimas viešuosiuose pirkimuose. Negalėčiau teigti, kad abso-

lučiai visi viešieji pirkimai yra kontroliuojami. Neteigių, kad padėtis gerėja. Pavyzdžiui, mums teko dalyvauti viename tokiame projekte, kurį vykdė Žemės ūkio ministerija. 38 milijonai buvo skiriami žemės ūkio darbuotojams perkvalifikuoti. Deja, buvo akivaizdu, kad tas, kuris tikėjosi laimėti, gaudavo informaciją iš vidaus. Iš tų, kurie rengia pirkimo sąlygas, nustatydavo abipusius reikalavimus. Konkursui paskelbti buvo skirta labai mažai laiko, dvi savaitės, iš kurių vos ne pusė buvo švenčių. O kai gauni informaciją iš vidaus, spėjai pasirošti. Mes, pavyzdžiui, atsisakėme dalyvauti, nes planavome. Supratome, kad per šį trumpą laiką neįmanoma surasti tinkamų partnerių, su kuriais net teoriskai būtų įmanoma laimėti. Nes tie, kurie informaciją buvo jau gavę, jie buvo spėję pakalbėti ir su būsimais konsorciumo atstovais, pasirašė atitinkamas sutartis. Buvo likusios septynios dienos, mes buvome įvairty į kampa, netgi rašėme ministeriui raštą, kreipėmės į Viešųjų pirkimų tarnybą, jog įtariame, kad šis labai svarbus Lietuvai projektas, finansuojamas struktūrinių paramos, yra neskaidrus ir neužtikrins rezultatų. Taip šiandien ir yra. Klausimas, kas atsakys. Kodėl nebuvo sureaguota į mūsų raštus, jeigu mes kreipėmės? Ką reikia daugiau padaryti? Iš savo pusės viską padarėme.

G.JAKAVONIS: Algirdai, mes vis skaitome apie politikų "otkatus" iš tam tikrų viešųjų pirkimų objektų. Kitas dalykas - gerbiamas Antanas prieš tai pasakė tokią pavyzdį: valdžios keičiasi, o kai kurios įmonės kaip laimėdavo, taip ir laimi didžiausių objektų konkursus Lietuvoje.

A.BUTKEVICIUS: Manau, kad Lietuvoje atsirado tokią lika: kas nors daro blogai, bet visada atsakingi politikai. Nesistebiu. Taip prisidengia tam tikri žmonės, kurie yra atsakingi už dokumentų parengimą, jų paskleidimą, nugalėtojų parinkimą. Problema ta, kad mes nesuvo-

kiame, už ką esame atsakingi vykdydami iš dalies ir viešuosius pirkimus. Girdžiu pono Plytniko kalbas: kontroliuoti, kontroliuoti. Kontroliuoti reikia. Bet Viešųjų pirkimų JAV, uždaviau klausimą apie valstybės investicinę programą, kiek jie turi nebaigtų darbų Teksaso valstijoje. Klausimu nesurpato. Paskui atsiminė - prieš 60 metų būdavo ir pas mus. Tokių atvejų pas jus nėra. Jie savą vieną kartą tvirtina objekto vertę, vidinėje programoje nustatyta, kiek ekonomika augs per metus, paskui kiek papildomų objektų įtrauks už tokią vertę, niekas nekalba, ar kas nesugebėjo to objekto pastatyti.

D.ARLAUSKAS: Pateikisiu pavyzdį iš asmeninės patirties. Kartą skelbiau konkursą statybos darbams. Didžiausią kainą pasiūlė 700 tūkstančių, mažiausią - 350 tūkstančių. Labai nustebau, kaip taip gali būti. Buvo pasirinkta mažiausia kaina. Domėjauisi, kaip jie taip sugeba. Tie, kurie pasiūlė mažiausią kainą, dirba su žmonėmis, turinčias verslininkų procedūrų, dėl blogos veiklos, dėl kompetencijos stokos Europos Sąjungos lėšų, kurios skirtos infrastruktūrai Lietuvoje, panaudota 25 proc. Kokį turime rezultatą? Laiku nepanaudota 75 proc. Europos pinigų. Tai yra keli milijardai...

A.BOSAS: Kai jau nebeleidžiama dalyvauti konkurse, tu jo nepralaimi: sąlygos tau neleidžia dalyvauti, tu net į teismą negali paduoti, tik gali paviešinti. Ir turi būti paviešinta, institucijos turi susidomėti. Biurokratinis aparatas šiandien yra taip sukurtas, kad neprisiimama atsakomybės. Konkursą sąlygas kuria komisija, atsakomybė yra kolegiali. Patį dalyvavimą konkurse, rezultatus skelbia komisija, kuri pati parengia kažkam tas sąlygas. Vėlgi neprisiimama atsakomybės. Supraskite viena, yra žmogiškasis veiksnys. Žmogus gal nori dalyvauti viename, antrame, trečiame konkurse. O jeigu jis pralošia ir pradės skųstis, jį išmes ir iš trečio, ir iš ketvirto, jis bus *persona non grata*, negalės dalyvauti jokiuose konkursuose. Labai geras pavyzdys - "Vėtrūna". Stantini Kauno arena. Ten dirba "Klaipėdos monolitas" kaip subrangovas, turintis didžiulius užsakymus. Tai yra mero įmonė, meras yra akcininkas. Nenuostabu, kas laimėjo Klaipėdos arenos statybą, kam buvo parengtos sąlygos. Tai pati "Vėtrūna". Ar tai ne tas pats? Ar pati "Vėtrūna". Ar tai ne tas pats? Ar pati "Vėtrūna". Ar tai ne tas pats? Ar pati "Vėtrūna".

kas, kur, kaip. Tai pati "Vėtrūna", kai pralaimėjo konkursą Klaipėdoje dėl senamesnio rekonstrukcijos, laimėtojus padavė į teismą, sustabdė statybos procesą. Teismo ji nelaimėjo, bet konkursas buvo sustabdytas, paskelbtas naujas.

A.BUTKEVICIUS: Ar atkreipėte dėmesį, kas dabar darosi su viešaisiais konkursais? Kaina nuo skaičiuotinos vertės konkurso metu sumažinama 10 proc. Nėra jokios logikos. Žmonės mokosi universitetuose, apskaičiuoja, kiek maždaug kainuoja medžiagos, darbai, transportas. Pats esu baigęs statybos ekonomiką ir darydavęs sąmatas. Gali būti paklaida, anksčiau leisdavo dėl sąmatos apsirikti iki penkių procentų: gali būti nenumatyta visų darbų, projekte irgi gali būti padaryta tam tikrų klaidų. Bet blogybė ta, kad tikslas yra laimėti konkursą šiandien mažesne kaina. Bet jeigu objektas yra didelės vertės, galvojama, kad kitais metais biudžete bus daugiau asignavimo, išeis daugiau. Vieną sykį jau esu registravęs pataisą. Turiu prisipažinti, būna ir valdžios, kad ko nors nepavyksta įgyvendinti. Bet aš vėl siekiu, kad objekto sąmatinė vertė į biudžeto ir investicinę programą būtų įtraukta bendroje sumoje ir balsuojama būtų tik vieną kartą, nors tas objektas statomas dvejuis arba daugiausia trejus metus. Tai lemia darbo našumą, įmonės, asignavimo planavimą. Kai buvau stažuotojis JAV, uždaviau klausimą apie valstybės investicinę programą, kiek jie turi nebaigtų darbų Teksaso valstijoje. Klausimu nesurpato. Paskui atsiminė - prieš 60 metų būdavo ir pas mus. Tokių atvejų pas jus nėra. Jie savą vieną kartą tvirtina objekto vertę, vidinėje programoje nustatyta, kiek ekonomika augs per metus, paskui kiek papildomų objektų įtrauks už tokią vertę, niekas nekalba, ar kas nesugebėjo to objekto pastatyti.

D.ARLAUSKAS: Pateikisiu pavyzdį iš asmeninės patirties. Kartą skelbiau konkursą statybos darbams. Didžiausią kainą pasiūlė 700 tūkstančių, mažiausią - 350 tūkstančių. Labai nustebau, kaip taip gali būti. Buvo pasirinkta mažiausia kaina. Domėjauisi, kaip jie taip sugeba. Tie, kurie pasiūlė mažiausią kainą, dirba su žmonėmis, turinčias verslininkų procedūrų, dėl blogos veiklos, dėl kompetencijos stokos Europos Sąjungos lėšų, kurios skirtos infrastruktūrai Lietuvoje, panaudota 25 proc. Kokį turime rezultatą? Laiku nepanaudota 75 proc. Europos pinigų. Tai yra keli milijardai...

A.BOSAS: Kai jau nebeleidžiama dalyvauti konkurse, tu jo nepralaimi: sąlygos tau neleidžia dalyvauti, tu net į teismą negali paduoti, tik gali paviešinti. Ir turi būti paviešinta, institucijos turi susidomėti. Biurokratinis aparatas šiandien yra taip sukurtas, kad neprisiimama atsakomybės. Konkursą sąlygas kuria komisija, atsakomybė yra kolegiali. Patį dalyvavimą konkurse, rezultatus skelbia komisija, kuri pati parengia kažkam tas sąlygas. Vėlgi neprisiimama atsakomybės. Supraskite viena, yra žmogiškasis veiksnys. Žmogus gal nori dalyvauti viename, antrame, trečiame konkurse. O jeigu jis pralošia ir pradės skųstis, jį išmes ir iš trečio, ir iš ketvirto, jis bus *persona non grata*, negalės dalyvauti jokiuose konkursuose. Labai geras pavyzdys - "Vėtrūna". Stantini Kauno arena. Ten dirba "Klaipėdos monolitas" kaip subrangovas, turintis didžiulius užsakymus. Tai yra mero įmonė, meras yra akcininkas. Nenuostabu, kas laimėjo Klaipėdos arenos statybą, kam buvo parengtos sąlygos. Tai pati "Vėtrūna". Ar tai ne tas pats? Ar pati "Vėtrūna". Ar tai ne tas pats? Ar pati "Vėtrūna".

G.JAKAVONIS: Gerbiama Audrone, gerbiamas Danas pasakė, kad fonas gerėja. Čia lyg ir plusas būtų jūsų tarnybai, jūsų kurojami sričiai. Bet išgirdome, kad yra labai daug trūkumų. Kaip jūs paaiškintumėte tą kainų padidėjimą? Kokios, jūsų manymu, to priežastys?

A.RAILAITĖ: Kaip minėjau, turime Lietuvos Viešųjų pirkimų tarnybą, atsakingą ir už kontrolę, ir už įvairius atvejus, dėl kurių yra pastabų ir net skundų. Pasitaiko įvairių situacijų. Skundžiasi konkrečios bendrovės, dalyvaujancios viešuosiuose pirkimuose. Į jų manymus, būtent organizacijų, kurios organizuoja konkursus, kažkas atliekama ne taip. Yra konkrečių nusiskundimų dėl sąlygų, keliamų viešiesiems pirkimams. Jeigu tokie skundai patokiu vertę, niekas nekalba, ar kas nesugebėjo to objekto pastatyti.

D.ARLAUSKAS: Pateikisiu pavyzdį iš asmeninės patirties. Kartą skelbiau konkursą statybos darbams. Didžiausią kainą pasiūlė 700 tūkstančių, mažiausią - 350 tūkstančių. Labai nustebau, kaip taip gali būti. Buvo pasirinkta mažiausia kaina. Domėjauisi, kaip jie taip sugeba. Tie, kurie pasiūlė mažiausią kainą, dirba su žmonėmis, turinčias verslininkų procedūrų, dėl blogos veiklos, dėl kompetencijos stokos Europos Sąjungos lėšų, kurios skirtos infrastruktūrai Lietuvoje, panaudota 25 proc. Kokį turime rezultatą? Laiku nepanaudota 75 proc. Europos pinigų. Tai yra keli milijardai...

A.BOSAS: Kai jau nebeleidžiama dalyvauti konkurse, tu jo nepralaimi: sąlygos tau neleidžia dalyvauti, tu net į teismą negali paduoti, tik gali paviešinti. Ir turi būti paviešinta, institucijos turi susidomėti. Biurokratinis aparatas šiandien yra taip sukurtas, kad neprisiimama atsakomybės. Konkursą sąlygas kuria komisija, atsakomybė yra kolegiali. Patį dalyvavimą konkurse, rezultatus skelbia komisija, kuri pati parengia kažkam tas sąlygas. Vėlgi neprisiimama atsakomybės. Supraskite viena, yra žmogiškasis veiksnys. Žmogus gal nori dalyvauti viename, antrame, trečiame konkurse. O jeigu jis pralošia ir pradės skųstis, jį išmes ir iš trečio, ir iš ketvirto, jis bus *persona non grata*, negalės dalyvauti jokiuose konkursuose. Labai geras pavyzdys - "Vėtrūna". Stantini Kauno arena. Ten dirba "Klaipėdos monolitas" kaip subrangovas, turintis didžiulius užsakymus. Tai yra mero įmonė, meras yra akcininkas. Nenuostabu, kas laimėjo Klaipėdos arenos statybą, kam buvo parengtos sąlygos. Tai pati "Vėtrūna". Ar tai ne tas pats? Ar pati "Vėtrūna". Ar tai ne tas pats? Ar pati "Vėtrūna".

rantija. Pagal verslo liudijimą turėtų dirbti amatininkai, kurie verčiasi retu amatu, užsidirba sau ir savo šeimai.

G.JAKAVONIS: Nukrypome. Norėčiau pakalbėti apie tai, ką sakė Danas. Jis teigia, jog problema yra ta, kad kažkas sužino konkurso sąlygas iš anksčiau, spėja prisitaikyti. Ar nėra tokių atvejų, kai konkurse dalyvauja netgi dalyvauja sudarant sąlygas vienam ar kitam objektui jau pradiniam etape pasirašę laimėti, daryčiau prielaidą, kad galbūt už atitinkamą užmokėtį? Kas čia darosi, kodėl šitai išpučiama kaina? Kokios priežastys?

A.BOSAS: Jeigu kalbėtume apie Sveikatos apsaugos ministeriją, greičiu, projekte irgi gali būti padaryta tam tikrų klaidų. Bet blogybė ta, kad tikslas yra laimėti konkursą šiandien mažesne kaina. Bet jeigu objektas yra didelės vertės, galvojama, kad kitais metais biudžete bus daugiau asignavimo, išeis daugiau. Vieną sykį jau esu registravęs pataisą. Turiu prisipažinti, būna ir valdžios, kad ko nors nepavyksta įgyvendinti. Bet aš vėl siekiu, kad objekto sąmatinė vertė į biudžeto ir investicinę programą būtų įtraukta bendroje sumoje ir balsuojama būtų tik vieną kartą, nors tas objektas statomas dvejuis arba daugiausia trejus metus. Tai lemia darbo našumą, įmonės, asignavimo planavimą. Kai buvau stažuotojis JAV, uždaviau klausimą apie valstybės investicinę programą, kiek jie turi nebaigtų darbų Teksaso valstijoje. Klausimu nesurpato. Paskui atsiminė - prieš 60 metų būdavo ir pas mus. Tokių atvejų pas jus nėra. Jie savą vieną kartą tvirtina objekto vertę, vidinėje programoje nustatyta, kiek ekonomika augs per metus, paskui kiek papildomų objektų įtrauks už tokią vertę, niekas nekalba, ar kas nesugebėjo to objekto pastatyti.

D.ARLAUSKAS: Pateikisiu pavyzdį iš asmeninės patirties. Kartą skelbiau konkursą statybos darbams. Didžiausią kainą pasiūlė 700 tūkstančių, mažiausią - 350 tūkstančių. Labai nustebau, kaip taip gali būti. Buvo pasirinkta mažiausia kaina. Domėjauisi, kaip jie taip sugeba. Tie, kurie pasiūlė mažiausią kainą, dirba su žmonėmis, turinčias verslininkų procedūrų, dėl blogos veiklos, dėl kompetencijos stokos Europos Sąjungos lėšų, kurios skirtos infrastruktūrai Lietuvoje, panaudota 25 proc. Kokį turime rezultatą? Laiku nepanaudota 75 proc. Europos pinigų. Tai yra keli milijardai...

A.BOSAS: Kai jau nebeleidžiama dalyvauti konkurse, tu jo nepralaimi: sąlygos tau neleidžia dalyvauti, tu net į teismą negali paduoti, tik gali paviešinti. Ir turi būti paviešinta, institucijos turi susidomėti. Biurokratinis aparatas šiandien yra taip sukurtas, kad neprisiimama atsakomybės. Konkursą sąlygas kuria komisija, atsakomybė yra kolegiali. Patį dalyvavimą konkurse, rezultatus skelbia komisija, kuri pati parengia kažkam tas sąlygas. Vėlgi neprisiimama atsakomybės. Supraskite viena, yra žmogiškasis veiksnys. Žmogus gal nori dalyvauti viename, antrame, trečiame konkurse. O jeigu jis pralošia ir pradės skųstis, jį išmes ir iš trečio, ir iš ketvirto, jis bus *persona non grata*, negalės dalyvauti jokiuose konkursuose. Labai geras pavyzdys - "Vėtrūna". Stantini Kauno arena. Ten dirba "Klaipėdos monolitas" kaip subrangovas, turintis didžiulius užsakymus. Tai yra mero įmonė, meras yra akcininkas. Nenuostabu, kas laimėjo Klaipėdos arenos statybą, kam buvo parengtos sąlygos. Tai pati "Vėtrūna". Ar tai ne tas pats? Ar pati "Vėtrūna". Ar tai ne tas pats? Ar pati "Vėtrūna".

G.JAKAVONIS: Gerbiama Audrone, gerbiamas Danas pasakė, kad fonas gerėja. Čia lyg ir plusas būtų jūsų tarnybai, jūsų kurojami sričiai. Bet išgirdome, kad yra labai daug trūkumų. Kaip jūs paaiškintumėte tą kainų padidėjimą? Kokios, jūsų manymu, to priežastys?

A.RAILAITĖ: Kaip minėjau, turime Lietuvos Viešųjų pirkimų tarnybą, atsakingą ir už kontrolę, ir už įvairius atvejus, dėl kurių yra pastabų ir net skundų. Pasitaiko įvairių situacijų. Skundžiasi konkrečios bendrovės, dalyvaujancios viešuosiuose pirkimuose. Į jų manymus, būtent organizacijų, kurios organizuoja konkursus, kažkas atliekama ne taip. Yra konkrečių nusiskundimų dėl sąlygų, keliamų viešiesiems pirkimams. Jeigu tokie skundai patokiu vertę, niekas nekalba, ar kas nesugebėjo to objekto pastatyti.

D.ARLAUSKAS: Pateikisiu pavyzdį iš asmeninės patirties. Kartą skelbiau konkursą statybos darbams. Didžiausią kainą pasiūlė 700 tūkstančių, mažiausią - 350 tūkstančių. Labai nustebau, kaip taip gali būti. Buvo pasirinkta mažiausia kaina. Domėjauisi, kaip jie taip sugeba. Tie, kurie pasiūlė mažiausią kainą, dirba su žmonėmis, turinčias verslininkų procedūrų, dėl blogos veiklos, dėl kompetencijos stokos Europos Sąjungos lėšų, kurios skirtos infrastruktūrai Lietuvoje, panaudota 25 proc. Kokį turime rezultatą? Laiku nepanaudota 75 proc. Europos pinigų. Tai yra keli milijardai...

rastruktūra nepanaudojo? Kokios priežastys, kaip galima tai sutvarkyti? Juk neatimsi teisės apskusti konkurso.

D.ARLAUSKAS: Aš negaliu apskaičiuoti. Keletas pastabų, kurios labai svarbios, jeigu kalbėtume, kodėl stringa finansavimas. Galiu pateikti atvejį iš savo asmeninės patirties. Vykdydme vieną projektą, tas, kuris nelaimėjo, ateina ir sako - aš neskyšiu, nes noriu tiek ir tiek gauti. Yra tokių, kurie dalyvauja visuose konkursuose žinodami, kad nelaimės. Tai kaip šantažas. Pradedu galvoti, ką mano vietoje darytų kitas. Tarkim, sumokėsiu dvidešimt tūkstančių litų, kaip manęs prašė. Ir jis "atsoks". Arba - į teismus, advokato paslaugos kainuos, laiko bus sugaišta, projektas sustos. Šiuo atveju, jau buvo kalbėta, tie, kurie skundžiasi, turi prisiminti tam tikrą atsakomybę, kodėl jie skundžiasi. Aš nemokėjau, man pavyko to žmogaus atsikratyti. Surinkau informaciją, apskambinau, kur jis turėjo reikalų. Man patarė varyti jį greičiau į šalį. Jis daugiau neatėjo. Dar grįžtant prie jūsų nuogaustavimo dėl mažiausios kainos, Antanai. Jeigu kas nors pasiūlo mažiausią kainą, garantuoja, gauna banko garantiją, man atrodo, tokiu atveju nereikia bijoti.

A.BOSAS: Pirmiausia kaina turi būti pagrįsta. Antra, kiemo sąskaita žadama padaryti tą objektą už nerealiai mažą kainą. Sąskaita tų subrangovų, kuriems atranda visokių pretenzijų, dėl netesybų, dėl nepadarymo laiku ir t.t. Po to objekto jie bankrutuoja. Tai vienas būdas. Antras būdas, tai išsireikalaus iš užsakovo papildomų pinigų neva nenumatytiems darbams. O tas, kuris siūlė aukštesnę kainą, tuo darbus numatė. Todėl kaina ir buvo aukštesnė. Šiandien dėl Klaipėdos arenos skundžiamasi. Mato, iš Europos Sąjungos pinigų negalima apmokėti pridėtinės vertės mokesčio, mums reikia surasti papildomų pinigų, kad jį apmokėtumė. O tai yra 21 procentas. Tai reiška, jie jau gavę 21 procentu mažesnę kainą. Nėra stebuklų. Medžiagos kainuoja, darbo jėga kainuoja. Na, 5-6 procentų skirtumas gali būti paklaida. Bet ne tokiomis kainomis, kaip jūs sakote, septyni arba keturi milijonai.

G.JAKAVONIS: Paaškininkite man šią sistemą. Eilinė savivaldybė surengė konkursą, sakykim, gatvei tiesiai ar kokiam nors kultūros ar sporto objektui. Laimi pasiūlęs mažiausią kainą, kuri yra nereali. Tikrai nebus pastatyta. Vadinasi, kai baigiasi šitos lėšos, kitų metų biudžete savivaldybė vėl turi ieškoti lėšų. Vėl bus prašoma pinigų iš biudžeto, ta kaina yra tik dėl akių, visiškai nelogiška. Teko susidurti su tokiais dalykais, kai realiai net medžiagos daugiau kainuoja... Kas tokiu atveju kaltas?

A.BOSAS: Tai prieštarauja Viešųjų pirkimų įstatymui. Tokiu atveju galima paduoti į teismą. Statė statė, pritrūko pinigų, o laimėjo tai pasiūlęs tokią kainą. Už tokią kainą turėtų ir užbaigti. Skundžiasi. Tada dar kartą išsireikalauja papildomų lėšų. Bet jau pažeidžiamas viešųjų pirkimų procesas ir skaidrumas. Todėl galima teigti, kad sąmoningai pasiūlė mažesnę kainą vien todėl, kad laimėti, turint omenyje, kad ateityje vis dėlto tą objektą užbaigs, nes buvo didelės lėšos duotos. Gaus papildomų lėšų. Tai yra neskaidrus.

D.ARLAUSKAS: Siūlome išeiti - negali didinti kainos, jeigu pasiūlė mažiausią.

A.BOSAS: Ką daryti? Neuzbaigtą objektą laikyti? Jie gavę pinigų

susitvarkė, pasidalijo, gal dar kitas problemas išsprėdė. Bet užbaigti objekto negali. Kadangi tas procesas jau buvo atliktas, turi omenyje, interesai išspręsti, tai ir verslininkas suinteresuotas gauti papildomų lėšų, ir konsignacijos valdytojas duoti tų lėšų, kad nebūtų skandalų. Taip ir atsiranda pretekstas.

G.JAKAVONIS: Vienaip ar kitaip, čia kartais ir labai šurkščiai nuskamba, kad viešieji pirkimai - korupcijos židinys. Dabar sėdi prie stalo verslininkas, sėdi politikas, sėdi žmogus, dirbantys ministerijoje, kontroliuojantis. Kokie jūsų siūlymai, kaip padaryti tvarką viešųjų pirkimų sektoriuje?

A.BOSAS: Labai paprastai. Viešųjų pirkimų tarnyba pirmiausia tu-

► Smulkiojo verslo teigiama, kad turi būti sudarytos geresnės sąlygos mažoms įmonėms dalyvauti viešuosiuose pirkimuose

Danas ARLAUSKAS
Svečias

retų būti nepolitizuota, absoliučiai nepriklausoma struktūra. Šiandien patys viešųjų pirkimų vykdytojai ir komisijos neturėtų priklausyti nuo ministro, mero ar administracijos direktoriaus pasakymo, kad jūs padarykite taip, kad būtina šita firma ar įmonė laimėtų šiuos viešuosius konkursus.

A.BUTKEVICIUS: Turi būti detaliau aprašyti įgaliojimai skelbiantiems viešuosius konkursus. Ar jūs pastebite, jog valstybėje tokia situacija, kad nė vienas darbininkas už nieką beveik nebeatsako. Atsiėmė, mes 9-ajame dešimtmetyje pradėjome kalbėti apie rinkos ekonomiką, angliškai mažai kas skaitėme, buvo tokia knyga, išversta į rusų kalbą, "Kak delat biznis v Evrope". Toje knygoje rašoma apie valstybės tarnautojus, apie valdymą, apie įgaliojimų suteikimo žmonėms teisės atsakomybę. Maksimalios baudos dabar yra 5 tūkstančiai kiekvienam komisijos nariui. Ministerijoje svarstomas projektas galbūt padidinti šią maksimalią sumą, kad kiekvienas komisijos narys jau būtų didesnės atsakomybės už priimtus sprendimus. Kalbant apie tai, kas buvo anks-

Reikia tobulinti projektų, kvalifikacinių kriterijų vertinimą. Ar jie nėra išpūsti, ar nėra kam pritaikyti.

G.JAKAVONIS: Gerbiama Audrone, kokie jūsų siūlymai ir pastabos? Buvo kalbėta ir apie visiški nepriklausoma tarnyba. Kaip jūs įsivaizduojate būtent savo kurojamą struktūrą, tarkime, kaip visiški nepriklausoma? Turbūt suteiktas, kad yra tobulintų dalykų, net iki sistemos keitimo.

A.RAILAITĖ: Ir iš ankstesnių žiniasklaidos pranešimų, ir šiandien iš tikrųjų matyti, kad yra problemų viešųjų pirkimų srityje. Kiekvieną problemą reikėtų spręsti labai konkrečiai. Čia buvo kalbėta ir apie atsakomybę. Tiek kiekvienos perkanciosios komisijos pirmininkui, tiek nariams yra nustatyta administracinė atsakomybė. Maksimalios baudos dabar yra 5 tūkstančiai kiekvienam komisijos nariui. Ministerijoje svarstomas projektas galbūt padidinti šią maksimalią sumą, kad kiekvienas komisijos narys jau būtų didesnės atsakomybės už priimtus sprendimus. Kalbant apie tai, kas buvo anks-

Algirdas BUTKEVICIUS
Svečias

► Mes turime jausti atsakomybę už savo vykdomas funkcijas, už suteiktus įgaliojimus

nybos. Užsienyje yra sumodeliuotas labai įdomus variantas. Yra teisininkai, kurie dirba kaip valstybės tarnautojai, tikrina konkursų sąlygas, ar jos pritaikytos vienam ar kitam ūkio subjektui. Jie dirba valstybės įmoneje. Užsakovas atneša dokumentus, jie patikrina, ar nėra išskirtinių sąlygų. Taip pat yra atrenkami žmonės, kurie vykdo viešųjų pirkimų procedūrą.

D.ARLAUSKAS: Mintis labai racionali, patikrinta praktikoje. Skandinavų šalyse, Norvegijoje, kiek mes turime informacijos, yra mažiausiai nusiskundimų dėl viešųjų pirkimų. Taip pat ir Vokietijoje. Bet štai kas įdomu. Turime ne vieną faktą, kai koks "Mercedes" arba "Siemens" yra įtariamas, kad kvišnininkavo siekdamas paduoti savo produkciją Rytų Europos šalyse.

Pareng

Nijolės Baužytės didžioji meilė - miesteliai

Yra žmonių, per kurių mąstymo prizmę tarsi veidrodyje atsispindi epochos veidas, jos žmonių dvasinės vertybės. Viena iš jų - televizijos laidų ciklo "Mūsų miesteliai" sumanytoja ir vedėja Nijolė Baužytė. Kai ji lankosi tuose nedideliuose miesteliuose, smarkiau plaka širdis bei aplanko dvilypis jausmas: ir džiaugsmas, ir nostalgija.

Asmeninio albumo nuotr.

▶ Televizijos veteranė Nijolė Baužytė skuba žiūrovams pristatyti visus Lietuvos miestelius

▶ Informacija

Enciklopedinio leidinio "Mūsų Lietuva" duomenimis, Lietuvoje yra 2207 miesteliai. Nijolė Baužytė su savo kūrybine grupe aplankė per 100. Mintis įamžinti Lietuvos miestelius jai kilo seniai. Vos tik prasidėjus Atgimimui, su režisieriumi R.Jarašausku ir operatoriumi H.Trumpakaju sukūrė pirmąją laidą apie savo gimtąjį Pušalotą (1988). Žiūrovų reakcija tašyk buvo įspūdinga, pasipylė laišakai ir telefono skambučiai. Tai ir paakino žurnalistę tęsti ciklą.

Viešnia, kurią kviečia sugrįžti

"Aš Nijolę pažįstu jau daugelį metų, - sako režisierė. - Teko ir keletą filmų kartu sukurti. Miestelius ji pradėjo filmuoti Atgimimo laikotarpiu. Ir pradėjo nuo savo gimtojo miestelio - Pušaloto. Paskui buvo tėvelio ir mamytės tėviškės. Po premjeros redakciją užplūdo gausybė laiškų ir skambučių. Žmonės maldo, kad televizija įamžintų ir jų miestelius. Taip su režisieriumi Romu Jarašausku, operatoriumi Hen-

vaikščioja po trobas ir kalbina žmones. Taip ji ir atradavo įdomiausias pašnekovus. Mat kiekvienas miestelis turi savo keistuosius, tautodailininką, istoriką ar mokytoją. Tai nebuvo labai lengva, nes žmonių būta ir yra įvairių. Vieni buvo atviresni, kiti, kaip ir būdinga santūriam lietuviui, sunkiau įsitrauk-

žiuoti miestelių gyventojai teisūs. Mat praėjus keleriems metams, keičiasi ir žmonės, ir miestelių veidas. Vieni išeina Anapilį, kiti išvažiuoja į didesnius miestus ar į užsienį. O miesteliai laikui bėgant gražėja, atsinaujina arba nyksta.

Dvasingumo nostalgija

Jei N.Baužytė su grupe įvažiuoja į miestelį, kitame miestelio gale jau visi žino, laukia, pasitinka. Mokytojai ir istorikai dažniausiai būna puikūs savo miestelio ir žmonių žinovai. Šviesuolių Nijolė randa visur. Pasitaiko matematikų, tautodailininkų, buvusių partizanų ir tremtinių, kurie nuosirdžiai papasakoja šviesių ir įdomių istorijų.

"Mūsų miestelių" laidose itin ryškiai autorės praeities nostalgija. N.Baužytė teigia: "Tai veikia nostalgija tai Lietuvai, kai žmonės nerakindavo trobų... Nebuvo miestelio, kur jaunuoliai nebūtų dalyvavę kokiame nors veikloje ir daug savo miesteliu darydavę visiškai neatlygintinai".

Anot autorės, miesteliai nepaprastai greitai keičiasi. Jai liūdna ir gaudu, bet daugelis jų nyksta. "Aš dar noriu nutverti tuos žmones, kurie augo kitame laike, kurie žinojo papročius, tautosaką". Šią vasarą žurnalistė vėl lankėsi keliuose miesteliuose ir dabar intensyviai rengia medžiagą filmams, kaip ji pati sako, - pagrąžintiems.

Iškikima teatrui

Ir dar vienai sričiai, jeigu norite - aistras, Nijolė išsikikima... Tai teatras. Ji dar vaikystėje keletą metų lankė Panevėžyje Juozo Miltinio studiją, o istojusi į Vilniaus universiteto lietuvių kalbos ir literatūros specialybę tuojau pat atėjo į studentų teatrą. Pirmąjį spektaklį Michailo Lermontovo "Demone" vaidino su tuomet fiziką studijavusiu garsiuoju aktoriumi Regimantu Ado-

maičiui. Ji buvo Tamara, o Regimantas vaidino Demoną. Respublikiniame saviveiklinių teatrų konkurse jėdu laimėjo pirmą vietą.

Po studijų baigimo iki šiol N.Baužytė su didžiausiu malonumu vaidina buvusiamie Profasjungų rūmų, o dabar Senjorų, teatre. Vaidmenų kraitis tikrai solidus ir nemažas, tačiau Nijolė išskiria sovietinės kultūros ministras Juozas Bielinis, bet to lietuviško simbolio nekuomė, tik liepė mažiaus apšviesti", - prisimena artistė.

Senjorų teatrą N.Baužytė vertina, nes čia susibūrė įvairių profesijų žmonės, tikri teatro fanatikai, bendraminčiai ir bičiuliai, kuriems scena reikalinga ne pasipuikuoti prieš kitus, bet kaip saviraška. O gal tai neįgyvendinta vaikystės svajonė! "Teatras man davė viską: sugebėjimą dirbti kolektyve, nebijoti didelės auditorijos ir kamerų, draugų kelerius metus rodyti Balio Sruogos "Milžino paunksmę". Paskak jios, anuomet tai buvo labai draugus spektaklis, į kurį publika plūdo, nes buvo ištroškusi tautiško ir tiesos apie mūsų istorinę praeitį. "Vaidinam karalienę Sofiją, ketvirtąją Jogailos žmoną. O mūsų režisierius Juozas Meškauskas nepabijojė didžiojo kunigaikščio Vytauto laido-tuvių scenoje ant jo karsto pavaizduoti Gedimino stulpus. Atlėkė pažiūrėti, ką mes ten darome, tuometinis kultūros ministras Juozas Bielinis, bet to lietuviško simbolio nekuomė, tik liepė mažiaus apšviesti", - prisimena artistė.

▶ Dosjė

Trumpai apie Nijolę Baužytę:

- Gimė 1938 metais rugsėjo 6 d. Panevėžio rajone, Pušaloto miestelyje.
- Mokėsi Panevėžio pradinėje, vėliau 2-ojoje vidurinėje mokykloje (1943-1954).
- Studijavo Vilniaus universiteto Istorijos ir filologijos fakultete (1955-1960).
- Nuo 1960 iki 1988 m. dirbo LTV literatūros ir dramos redakcijoje jaunesniąja, vėliau - vyresniąja redaktore ir skyriaus vedėja.
- Laidų ciklą "Literatūrinių herojų klubas", "Amžiaus poezija", "Įžymūs kultūros ir meno veikėjai", videofilmų ciklo "Mūsų miesteliai"

autorė ir vedėja, televizijos filmų "Vilčių laivas", "Kur eini, televizija", "Aistringai gyvenimui nešus", "Mūsų baimė ir mūsų viltis" ir kt. scenarijų autorė. "Atgimimo bangos" redaktore.

- Aktyviai dalyvavo Lietuvos sąjūdžio veikloje, Sąjūdžio Seimo Tarybos narė, Vilniaus miesto pirmojo šaukimo deputatė.
- Vaidino sostinės Profasjungų kultūros rūmų liaudies teatre, dabar Senjorų teatre.
- Apdovanota: Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordinu (Riterio kryžiumi), Stasio Lozoraičio premija, Radijo ir televizijos fondo prizų "Auksinė bitė" už geriausią laidą ir kt.

ŽALGIRIS

Nr. 78

Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centras - Marijampolės apskrities administracijos palikimas, atsiradęs vos prieš kelerius metus. Niurkam ne paslaptis, centras įkurtas Paežerių dvare todėl, kad jo neat-simtyt buvusių savininkų Vailokaičių palikuonys. Dvare veikia ir garsus Vilkaviškio krašto muziejus.

- Kodėl taip bijote reorganizacijos?

- Man suprantamas noras sukurti vieną įstaigą. Bet kodėl tai daroma nesitarant su tais, kurių likimas sprendžiamas? Kodėl tai nebuvo aptarta Vilkaviškio savivaldybės tarybos komitetuose, nepateikta jokių išvadų, nepasitarta su krašto bendruomene, muziejus kūrėjais ir mecenatais? Nurodomas tik vienas argumentas: "Sujungimas būtinas taupant administravimo išlaidas". Bet, pasirodo, yra kita priežastis. Europos Sąjungos parama dvarui restauruoti buvo skirta Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centrui, o jį panaikinus, parama nuplauks. Savivaldybei pateiktiau pavyzdį, kaip yra su Raudondvario dvaru. Jį perėmusi Kauno savivaldybė įsteigė viešąją įstaigą Raudondvario dvarą, kuri rūpinasi dvaru renovavimo darbais, ten veikia ir Naujajai muziejus, turintis juridinio asmens statusą. Bet mūsų balso savivaldybė negirdi.

SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

Specialus dienraščio "Respublika" priedas

"Nebijau dėl savęs, nebijau netekti posto. Bijau dėl muziejaus, kuris, praradęs savo statusą, praras ir savo vardą. Maži muziejai dabar yra palikti, kad su jais susidorotų savivaldybės", - tai vilkaviškio krašto muziejų prijungti Vilkaviškio krašto muziejų prie buvusio Marijampolės apskrities Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centro yra didelė klaida, ir ji muziejui taps pražūtinga.

Kęstučio Inkratos nuotr.

Krašto muziejai dega ant savivaldybių aukuro

- Be abejo, skaudu, kai tavęs nesupranta...

- Kad Vilkaviškio krašto muziejaus vardas išstiprs, skaudžiausia yra tiems, kurie jį sukūrė. Vilkaviškio muziejus buvo sukurtas dar prieš mane, sunestas po kruopelytę buvusių jo darbuotojų. Ypač skaudu turėtų būti muziejus steigėjai Vilkaviškio garbės pilietei Gabrielėi Karalienėi. Jos dėka mūsų muziejui, vieninteliui Suvalkijoje, yra suteiktas pirmos kategorijos muziejaus statusas. Čia sukaupti didžiuliai fondai, daugiau nei 200 tūkst. eksponatų. Jeigu bus atimtas jo juridinis statusas, muziejaus įvaizdžio neliks. Jis liks kultūros centro padaliniumi. Tai reiškia, kad rėmėjų parama, mūsų lėšos, mūsų vardas bus suplaktas į vieną katilą.

- Ka iš to laimės Vilkaviškio savivaldybė ir ką praras muziejus?

- Savivaldybė išloš sutaupydama vieno direktoriaus ir vieno buhalterio atlyginimą. Tam tikra prasme vienoje rankose, bet kodėl tai daroma muziejus sąskaita? Tą dvarą iš esmės muziejus ir išsaugojo. 1994 metais, kai į apleistus rūmus muziejų įkėlė, niekas jo nebedrįsio siaubti. Ne kam kitam, o muziejui įrengti pardavusi savo namą Ame-

rikoje pinigų davė žymi išėjusios dailininkė Birutė Stankūnienė. Jos dėka mes įsijungėme į Vyriausybės priimtą Muziejų modernizavimo programą, gavome pusantro milijono litų ir už juos atlikome daug darbų muziejui bei jo lankytojams. Skaudu, kad tai nebuvo įvertinta.

- Per beveik 50 veiklos metų muziejus įvertintas, tapo žinomas ne tik Lietuvoje, ir staugo jo vardas atimamas...

- Muziejus visada buvo pastumdėlis. Tarybiniais metais jis skurdo Pionierių namuose. 1990 m. muziejui suteiktas valstybinio muziejaus statusas ir jam buvo atiduotas visas pastatas. Bet paaiškėjo, kad tas pastatas priklausė istorijos atkūrimo, atsiūnčia nemažai medžiagos. Muziejus renka medžiagą apie visas tautines mažumas, ne tik apie žydų. Kybartuose yra gimęs Varšuvos konservatorijos įkūrėjas Emilis Mlinarskis (Mlynarsky), Torunės etnografinio muziejaus įkūrėjas - Marija Znamerovska-Priferova, Rusijoje - Isakas Levitanas, Nyderlanduose - Sonia Gaskel ir kiti. Tai žmonės, per kuriuos pasaulis išgirsta apie Vilkaviškį. Žydų istorikai entuziastai net sukūrė internetinį tinklalapį, per kurį apie mūsų kraštą sužino žmonės, kurių protėviai čia kada nors gyveno.

mercinti ir juose vietos kultūrai nebus. Gal ten turtuoliai galės rengti gimtadienius, bet muziejui ten vietos neliks. Vilkaviškio savivaldybės vadovai teigia, kad šiuo atveju jokio naikinimo nėra, o aš matau, kad muziejus yra naikinamas, nes taps Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centro padalinium, o šio pavadinime nėra net užuominos, kad jis yra Vilkaviškyje.

- Kaip plačiai Vilkaviškio muziejus yra žinomas?

- JAV, Kanadoje, Izraelyje, Nyderlanduose, Rusijoje, Lenkijoje. Prieškariu Vilkaviškyje gyveno labai daug žydų. Žydų bendruomenė labai domisi savo šaknimis ir daug prisideda prie Vilkaviškio istorijos atkūrimo, atsiūnčia nemažai medžiagos. Muziejus renka medžiagą apie visas tautines mažumas, ne tik apie žydų. Kybartuose yra gimęs Varšuvos konservatorijos įkūrėjas Emilis Mlinarskis (Mlynarsky), Torunės etnografinio muziejaus įkūrėjas - Marija Znamerovska-Priferova, Rusijoje - Isakas Levitanas, Nyderlanduose - Sonia Gaskel ir kiti. Tai žmonės, per kuriuos pasaulis išgirsta apie Vilkaviškį. Žydų istorikai entuziastai net sukūrė internetinį tinklalapį, per kurį apie mūsų kraštą sužino žmonės, kurių protėviai čia kada nors gyveno.

- Kaip tokius savivaldybės užmojus vertina Kultūros ministerija, Muziejų asociacija?

- Kultūros ministerija čia neturi jokio balso. Muziejus yra savivaldybės ir ji turi teisę spręsti. Įstatyme parašyta, kad užtenka pranešti apie reorganizavimą ministerijai, ir per 30 dienų reorganizacija gali prasidėti. Kultūra niekada pelno neduos ir taupyti jos sąskaita negalima, bet kol kas pas mus to nėra. Krašto muziejai yra palikti, kad su jais susidorotų vietos valdžia - kaip ji sugalvos, taip ir bus. Nes įstatymais, ginančios mažuosius muziejus, nėra. Įsivaizduokite, jeigu koks eksponatas labai daug žydų. Žydų bendruomenė labai domisi savo šaknimis ir daug prisideda prie Vilkaviškio istorijos atkūrimo, atsiūnčia nemažai medžiagos. Muziejus renka medžiagą apie visas tautines mažumas, ne tik apie žydų. Kybartuose yra gimęs Varšuvos konservatorijos įkūrėjas Emilis Mlinarskis (Mlynarsky), Torunės etnografinio muziejaus įkūrėjas - Marija Znamerovska-Priferova, Rusijoje - Isakas Levitanas, Nyderlanduose - Sonia Gaskel ir kiti. Tai žmonės, per kuriuos pasaulis išgirsta apie Vilkaviškį. Žydų istorikai entuziastai net sukūrė internetinį tinklalapį, per kurį apie mūsų kraštą sužino žmonės, kurių protėviai čia kada nors gyveno.